

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL
KÜLTÜRÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Gülay ÇINAR

DENİZLİ, 2024

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM
DALI EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM
DALI TEZSİZ YÜKSEK LİSANS
PROJESİ**

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL
KÜLTÜRÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Gülay ÇINAR

Danışman

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

JÜRİ ÜYELERİ PROJE ONAY SAYFASI

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı öğrencisi Gülay ÇINAR tarafından hazırlanan “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Kültürüne İlişkin Görüşleri” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun .. /../2024 tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ
Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

İmza

Gülay ÇINAR

TEŞEKKÜR

Proje çalıőmam esnasında planlama, araştırma ve yürütülmesinde desteğini esirgemeyen, bilgilendirme ve yönlendirmeleriyle şekillendiren değerli danıőmanım Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN'e

Yüksek Lisans Eğitimim boyunca derslerime giren, bilgi ve deneyimlerini bana aktaran tüm hocalarıma,

Verilerin toplanması sürecinde desteklerini esirgemeyen tüm meslektaőlarıma,

Tüm hayatım boyunca emeği, katkıları, sabır ve anlayıőlarıyla çalıőmalarımındaki başarıma büyük katkıları olan babam İhsan Sabri ÇINAR'a, annem Nilüfer ÇINAR'a ablam Nilay ÇINAR İLTER'e abim Mehmet İLTER'e ve ailemizin enerji kaynağı yeğenim Sürprizim İLTER'e teőekkürlerimi bir borç bilirim.

Gülay ÇINAR

ÖZET

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL KÜLTÜRÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

ÇINAR Gülay

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN Ocak 2024, 47 sayfa

Bu çalışmanın amacı; okul öncesi öğretmenlerinin okul kültürüne ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma tarama modelinde yürütülmüş ve nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; Denizli'nin Pamukkale ilçesinde, 2023/2024 eğitim öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Anaokulu ve İlkokulda görev yapan 15 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmacı tarafından oluşturulan ve danışman tarafından geliştirilen yedi soruluk görüşme formu, bu çalışma grubuna uygulanarak gerekli veriler toplanmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin çalıştıkları okullarda “Değerler ve İnançlar”, “Normlar ve Kurallar”, “İletişim ve İlişkiler”, “Öğrenme Ortamı”, “Öğrenci Katılımı”, “Çeşitlilik ve Hoşgörü”, “Okul Gelenekleri ve Kutlamalar” konusunda büyük oranda uzlaşma olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Örgüt kültürü, okul kültürü, okul öncesi öğretmenleri

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİ PROJE ONAY SAYFASI	iii
ETİK BEYANNAMESİ	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Problem Cümlesi.....	2
1.1.2. Alt Problemler.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4 .Sayıltılar	3
1.5. Sınırlılıklar	3
1.6. Tanımlar	3
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Kültür Kavramı	5
2.2. Örgüt	5
2.3. Örgüt Kültürü.....	6
2.3.1. Örgüt Kültürünün Önemi	6
2.3.2. Örgüt Kültürünün Temel Öğeleri	6
2.3.2.1. Değerler.....	6
2.3.2.2. Normlar	7
2.3.2.3. İnançlar.....	7
2.3.2.4. Varsayımlar	7
2.3.2.5. Semboller	7

2.3.2.6. Törenler	8
2.3.2.7. Dil.....	8
2.3.2.8. Hikayeler ve Efsaneler	8
2.4. Okul Kültürü	8
2.4.1. Okul Kültürünün Önemi	9
2.4.2. Okul Kültürünün Boyutları	9
2.4.2.1. Demokratik Yönetim ve Katılım.....	9
2.4.2.2. İş Birliği, Destek ve Güven.....	10
2.4.2.3. Okul- Çevre İlişkisi.....	10
2.4.2.4. Bütünleşme ve Aidiyet.	11
2.4.3. Okul Kültürü ve Öğretmen	11
2.5. İlgili Araştırmalar.....	11
2.5.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	11
2.5.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	12
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM	15
3.1. Araştırmanın Modeli	15
3.2. Evren Örneklem	15
3.3. Verilerin Toplanması	16
3.4. Veri Toplama Süreci	16
3.5. Verilerin Analizi	16
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM.....	17
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	17
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	18
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	20
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	22
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	23
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	25

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	27
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	28
5.1. Sonuç.....	28
5.2. Öneriler.....	30
5.2.1. Uygulayıcı İçin Öneriler.....	30
5.2.2. Araştırmacı İçin Öneriler	31
KAYNAKÇA.....	32
EKLER.....	36

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.2. Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	15
Tablo 4.1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Değerler ve İnançlar Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri.....	17
Tablo 4.2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Normlar ve Kurallar Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri.....	19
Tablo 4.3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki İletişim ve İlişkiler Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri...	20
Tablo 4.4. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Öğrenme Ortamları Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri.....	22
Tablo 4.5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Öğrenci Katılımı Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri.....	24
Tablo 4.6. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Öğrenci Çeşitlilik ve Hoşgörü Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri.....	25
Tablo 4.7. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Okul Gelenekleri ve Kutlamalar Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri.....	27

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Bu bölümünde, problem durumu, problem cümlesi ve alt problemlere yer verilmiştir. Ayrıca araştırmanın amacı, önemi, sayıltı, sınırlılık ve tanımlar başlıkları da bu bölümde yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Kültür bir topluluğu diğer topluluklardan farklı kılan, geçmişten geleceğe sürekli değişen ve aktarılan, kendine ait sanatı, inançları, örf adetleri ile onun kimliğini oluşturan yaşayış tarzıdır.

Güçlü'e (2014) göre kültür, tarihi ve sosyal gelişim sürecinde üretilen maddi ve manevi özelliklerin hepsidir ve nesilden nesle aktarılır. Kültür, bir cemiyetin paylaştıklarını, öğrendiklerini, örf adetlerini, değerlerini kapsar. Kültür, toplumun alışkanlıklarını içerir ve üst seviyede gelişebilmesine yardımcı olacak örgüt yapılarını oluşturur.

Örgütlerin de toplumlar gibi adeta kendilerine ait davranış, örf adet, değerleri vardır. Bu değerler birlikteliğine örgüt kültürü denir.

Örgüt kültürü örgütteki düşüncenin, felsefenin, değerlerin, varsayımların, inanışların, tavırların ve kuralların paylaşılmasıdır. Örgütsel kültür, örgütte yer alan bireylere farklı bir kimlik veren, onların örgüte bağlanmasına yardımcı olan ve örgütte yer alan bireyler tarafından paylaşılan iç değişkenleri takdim etmektedir. (Özdemir,1999; Hasanoğlu, 2000).

Okul kültürü okulun kendine ait çalışma alanlarını belirleyen, yapılan çalışmaların içeriğini şekillendiren, okulun etkinliklerini biçimlendiren ve okulu bu konularda teşvik eden ve destekleyen bir olgudur.

Özdemir'e (2012) göre okul kültürü her okulun kendine özgü değer, kural ve inançlarının bir bileşimi olarak anlaşılabilir. Her örgütte olduğu gibi her okulun da kendine özgü bir kültürü vardır. Bu kültür zaman içinde biçimlenir, gelişir ve o okula has bir yapı kazanır.

Okullarda başarı, güven, destek ya da bürokrasi ağırlıklı bir düzenin olması öğrencilerin ve öğretmenlerin davranışlarında değişikliklerin olmasına sebep olabilir. Destek kültürünün hâkim olduğu okullarda öğretmenler arasında birliktelik ve dayanışmanın daha belirgin olduğu anlaşılırken, bürokrasi kültürünün hâkim olduğu okullarda disiplin ve resmiyet görülebilir. Özdemir'e (2012) göre okul kültürünün destek olma özelliği arttıkça öğretmenlerin moral düzeyi artmaktadır.

Öğretmenler arasında iş birliği, yardımlaşma, dayanışma gibi değerlere önem verilen bir okul kültürünün oluşturulması öğretmenlerin kendi aralarında birlikteliği ve uzlaşmanın geliştirilmesi açısından gereklidir.

Okulun başarısı ve okul paydaşlarının davranışları üzerinde önemli derecede etkide bulunan okul kültürünün incelenmesi ve kültüre ilişkin öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda analizler yapılması, okulların daha etkili işleyişinde oldukça önemlidir. Bu nedenle bu araştırmanın problemi ve bağımlı değişkeni olarak okul kültürü tercih edilmiştir.

1.1.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi Denizli ili Pamukkale ilçesinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları okullarının kültürüne ilişkin görüşleri nelerdir? Biçiminde ifade edilmiştir.

1.1.2. Alt Problemler

Araştırmada ana probleme bağlı olarak aşağıda yer alan alt problemlere de cevap aranmıştır.

1. Öğretmenlerin okullarındaki “değerler ve inançlar” konusundaki görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin okullarındaki “normlar ve kurallar” konusundaki görüşleri nelerdir?
3. Öğretmenlerin okullarındaki “iletişim ve ilişkiler” konusundaki görüşleri nelerdir?
4. Öğretmenlerin okullarındaki “öğrenme ortamı” konusundaki görüşleri nelerdir?
5. Öğretmenlerin okullarındaki “öğrenci katılımı” konusundaki görüşleri nelerdir?
6. Öğretmenlerin okullarındaki “çeşitlilik ve hoşgörü” konusundaki görüşleri nelerdir?
7. Öğretmenlerin okullarındaki “okul gelenekleri ve kutlamalar” konusundaki görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada 2023-2024 Eğitim Öğretim yılında Denizli ilinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerin okul kültürüne yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Böylelikle okul kültürünün öğretmen davranışları üzerindeki etkisinin daha açık bir biçimde anlaşılması sağlanabilecektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Etkili okul oluşturma yolunda güçlü bir okul kültürü oluşturmaktan geçmektedir. Eğitim bilimleri literatüründe yapılan araştırmalar etkili okulların aynı zamanda güçlü bir okul kültürüne sahip olduğunu göstermektedir (Gaziel, 1997; Şişman, 2002).

Narayan'a (2016) göre okul kültürü, okulun başarısına etki eden temel öğedir ve yaşamsal öneme sahiptir. Bu sebeple okul kültürünü oluşturmak önemlidir.

Okul öncesi kademesinde görev yapan öğretmenlere uygulanan bu araştırma; okul öncesi öğretmenlerinin okul kültürüne ilişkin algılarının belirlenebilmesine, okul örgütünün verimli hale getirilmesine ve okul öncesi eğitim kademesinde başarının artırılabilmesine katkı sağlayacağı ön görülmektedir.

1.4. Sayıtlar

Araştırmanın planlama ve yürütülmesinde aşağıdaki sayıtlardan hareket edilecektir.

1. 2023-2024 Eğitim Öğretim yılında Denizli İli Pamukkale İlçe 'sinde görev yapan öğretmenler araştırmaya dahil edilecek ve seçilen örneklem evreni temsil edecektir.
2. Görüşmeye katılacak öğretmenlerin sorulan sorulara içten ve gerçekçi cevaplar verdiği varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma, 2023-2024 Eğitim ve Öğretim Yılı'nda, Denizli ili Pamukkale ilçesinde görev yapmakta olan öğretmenlerin görüşleri ile sınırlı olacaktır.

1.6. Tanımlar

Kültür: Bir toplumun sahip olduğu ve o toplumu diğer toplumlardan ayırt eden gelenekler veya özelliklerdir.

Örgüt Kültürü: Örgüt kültürü örgüt üyelerince paylaşılan ve örgütü diğer örgütlerden ayıran anlam ve özelliklerin sistemli bir bütünüdür (Özkalp, 1995).

Okul Kültürü: Okul toplumunun üyeleri tarafından normlar, değerler, inançlar, gelenekler ve mitlerin anlaşılması, belki de değişen derecelerde anlaşılmasını içeren, tarihsel olarak aktarılmış bir anlam biçimidir. (Stolp ve Smith 1995).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

İlk olarak kültür kavramı, örgüt kavramı, örgüt kültürü kavramı, okul kavramı, okul kültürü kavramı incelenmiştir. İkinci olarak, araştırmanın kuramsal temelleri ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Son olarak, okul kültürüne ilişkin uluslararası çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Kültür Kavramı

Koçel'e (2007) göre kültür paylaşılabilen, öğrenilebilen değerler sistemi inançlar bütünlüğü, davranış biçimleri şeklinde açıklamaktadır.

Kültürün varlığı için ilk şart, bir insan varlığının bulunmasıdır. Toplumun anlayış ya da olgu olarak olmadığı bir yerde kültürden söz edileceği düşünülemez. Bu sebeple birey önce kendisini bir topluluğa ait hissetmeli daha sonra da topluluğun içinde kendisine yer edinmelidir.

Tural'a (1992) göre insan, içinde bulunduğu toplumun değerlerini, tutumlarını, inançlarını alarak, toplumsal değerleri kazanarak bulunduğu topluma uyum sağlamaktadır.

2.2. Örgüt

Örgüt kavramı; psikoloji, sosyoloji ve antropoloji gibi farklı disiplinlerin konusu olmuş ve araştırmacılar tarafından farklı tanımlamaları yapılmıştır. İnsanların bazı durumlarda bireysel olarak yetersiz kalıp birçok kişiye ihtiyaç duyduğu zamanlarda ortaya çıkan örgüt; sadece bireylerin bir araya gelmesiyle değil, bireylerin belli bir amaç için buldukları faaliyetlerin anlamlı bir çıktısıdır.

Örgüt ortak bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kişi veya toplulukların oluşturduğu birlikteliktir. Örgütlerde bireylerin ve topluluğun isteklerini karşılamak gerekir. İstekleri karşılanan örgütlerin devamlılığı sağlanır.

Köse'ye (2015) göre örgüt; belirli amaçları gerçekleştirmek için kurulmuş yapılardır. Bu yapılarda bireylerin ve örgütün amaçlarının gerçekleşmesi önemlidir. Amaçların gerçekleşme seviyesi, örgütlerin etkililik seviyelerini ortaya koymaktadır. Etkili olan örgütler, bireylere ve örgüte yeni amaçlar belirleyerek durmaksızın yenileşmeyi ve gelişmeyi sağlar. Aktif olan örgütler sürekli olarak gelişip yenileşerek örgütün devamlılığını sağlar.

2.3. Örgüt Kültürü

Toplumlar gibi örgütlerin de kendilerine göre değerleri, gelenekleri ve görenekleri, yani kültürleri vardır. Örgüt kültürü kavramı, 1980'lerde örgütsel performansla ilişkili bir konu olarak araştırma topluluklarında incelenmeye başlanmıştır (Schoen ve Teddlie, 2008).

Örgüt kültürü, örgütte yer alan bireylerin özümseyip içselleştirdiği, paylaştığı, kendi örgütlerine özgü olacak şekilde diğer örgütlerden farklı kılan değerler, inançlar ve semboller birlikteliğidir. Örgütte yer alan bireylerin kendilerine ait değerleri, normları, inançları vardır. Örgüte katılan bireyler kendilerine ait bu özellikleri örgüte aktarır. Örgütteki bireyler bu özellikleri özümseyerek ortak bir örgüt kültürünü oluşturur.

Örgüt kültürü, her örgütte aynı olan değerlerin, inançların, kuralların, çeşitli törenlerin, örgüt üyelerinden yerine getirmeleri beklenen temel görevlerin, sorumlulukların, ilişki biçimlerinin, hayallerin, öykü ve efsanelerin toplamı olarak tanımlanabilir (Terzi, 2007; Dolunay, 2007; Dinçer, 1992; Tunç ve Çelikkaleli, 2005; Gül ve Gökçe, 2008; Eren, 2005).

2.3.1. Örgüt Kültürünün Önemi

Eren'e (1998) göre örgüte ait kültür barındırdığı insanlar açısından fayda göstermektedir. Kültür hedef, ürün elde etmede başarının artmasına, kuralların oturmasına katkı sağlar. İşçilerin yönetimle uyumlu bir çalışma prensibine sahip olmalarını sağlar. Yapılan işte belirli kriterler getirerek verimliliği artırmayı hedefler.

Robbins (1990; Akt. Sezgin, 2010) örgüt kültürü o örgütün yönetiminde yardımcı olduğunu belirtir. Bir örgütün sahip olduğu kültür güçlü ise, bürokratik işler hızlı olur ve daha az uygulanır, karar alma kolaylaşır. Örgüt içi standartlar oluşur, örgüt üyelerine uygun bir çalışma ortamı sağlanarak örgütsel etkililik artırılır.

2.3.2. Örgüt Kültürünün Temel Öğeleri

Pulat'a (2010) göre örgüt kültürünün temel öğeleri değerler, normlar ve inançlar olarak ele alınırken, törenler, hikâyeler, mitler, dil vb. ise örgüt kültürünün taşıyıcıları olarak kabul edilmektedir.

2.3.2.1. Değerler. Değerler, inançlara göre oluşmuş olup, inançlar kültürün en derin yönlerini oluştururken, değerler inançlara oranla daha yüzeyseldir. Değerler, henüz çocukluk yıllarından itibaren edinilen kültürel öğelerdir. Esas itibari ile değerlerin dışarıdan gözlemlenmesi zor olup, soyut öğeler taşımaktadırlar (Şişman, 2014, s. 4). Değerler, örgüt

üyelerinin nasıl davranması gerektiği ve neyin önemli olup olmadığı ile ilgili ortak inanç ve düşüncelerdir. (Erkmen, 2010, s. 49).

2.3.2.2. Normlar. Çelik'e (2012) göre normlar, bireylerin örgütte nasıl ve ne şekilde davranacağını ne tür ilişkide bulunacağını, diğer bireyler ile nasıl bir etkileşim içinde olacağını gösterirler. İnsanlara toplumda nasıl davranması gerektiği konusunda yol gösteren, insanlar arasındaki iletişimi, ilişkileri vb düzenleyen sosyal davranış kurallarıdır.

2.3.2.3. İnançlar. İnançlar; kişilerin gerçeği algılama şekillerini gösterir ve özellikleriyle kültürü harmanlamalarını sağlar. Örnek olarak kaderciliğin benimsendiği toplumda gelecek planlanamaz, varsayımlardan oluşur. Kişilerin nelere inanmaları gerektiğine yardım eder. Her durumda tecrübe sahibi olunamayacağından inanmak doğrudur (Sathe,1983, s.23).

2.3.2.4. Varsayımlar. Bir örgütteki bireylerin tutumlarını ve davranışlarının sonuçlarını etkileyen en etkili kültürel öğelerden biridir. Varsayımlar örgüt üyelerinin algılarını, düşüncelerini, davranışlarını yönlendirir onların örgütsel topluma ilişkin taşımış oldukları tartışmasız doğrulardır (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1998; Akt. Balaban, 2014).

Varsayımlar örgüt kültürünün gözlenmesi en güç olan unsurdur. Örgüt üyeleri tarafından aktarılan değerlerin ve davranışların çekirdeğini oluşturur. Bunlar örgütün yönetim felsefesini de kapsar. Üyelerin örgütün neden varlığını sürdürmesi gerektiğini ve örgüt içi işlevsel problemlere yönelik çözüm algılarının, düşüncelerinin ve hislerinin nedenlerini oluşturmaktadır (Young, 2000).

2.3.2.5. Semboller. Semboller, örgütsel yaşam ve bu yaşama ait olan değerler, inançlar, normlar ve tutumlar hakkında bize bilgi verir. Sembol, bir kültürü oluşturan insanlar tarafından bilinen hususi anlamı olan her şeyi kapsar. Kıyafetler, rozetler, amblemler, marşlar örgütü temsil eden kültürel öğelerdir. Buna ek olarak dil, bayrak, teşbih de örnek olarak verilebilir (Yıldırım, 2014, s.84).

2.3.2.6. Törenler. Törenler genellikle tarihsel nitelikteki olaylara belirli yer ve zamanda düzenlenen, toplumun verdiği kültürel davranışı sürekli kılmak amacıyla yapılan toplu harekettir (Terzi, 2000, s. 48).

Örgüt kültürü gelenekselleştirilmiş etkinlikler olarak tanımlanan törenler yoluyla örgüt üyelerine aktarılmaya çalışılır. Veda yemekleri, üst yönetim tarafından gerçekleştirilen toplantılar, yarışmalar ve örgüte yeni giren iş görenler için yapılan tanışma toplantıları, örgütsel törenlere örnek olarak verilebilir (Çelik, 1997).

2.3.2.7. Dil. Doğan'a (2013) göre dil, kimliğin anlatımı ve kültürün taşıyıcısıdır. Dil; kültürün temel ve önemli unsurudur.

Her örgütün kendine özgü bir dili vardır. Dil örgütte kültürel değerlerin yerleşmesine katkı sağlayan önemli bir araçtır (Köse ve Barkul, 2012).

2.3.2.8. Hikayeler ve Efsaneler. Hikâyeler ve efsaneler, örgütün geçmişi ve geleceği arasında bağ kurarak değerlerin yerleşmesine ve yayılmasına yardımcı olurlar. Hikayeler ve efsaneler örgüt kültürü bakımından önem taşıyan, örgütün geçmişinde yaşanan olayların abartılarak anlatılması sonucu ortaya çıkan ve kültürün taşıyıcı işlevini yerine getiren kavramlardır (Yeşilbağ 2007, s. 6-7).

2.4. Okul Kültürü

Örgütler gibi okulların da kendilerine ait kültürleri vardır. Okul kültürü okulda yer alan tüm paydaşların sahip oldukları değerleri, inançları, normları, yetenekleri, alışkanlıklarını, düşüncelerini, davranış biçimlerini, alışkanlıklarını, anlayışlarını, varsayımlarını ifade eder. Zamanla bu değerler, davranışlar ve düşünceler yerleşik hale gelir ve şekillenerek varlığını devam ettirir, o okulun kültürü haline dönüşür. Okul hem içinde bulunduğu toplumun kültüründen etkilenir, hem de o toplumun kültürünün değişmesine neden olur.

Çelik (2002), okul kültürünü okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin düşüncelerini ve davranışlarını yönlendiren değerlerden oluşan anlam bütünü biçiminde ifade etmiştir.

Okul kültürü en genel ifadeyle okula kimlik oluşturan, bu kimlik ile onu diğerlerinde ayıran ve okul üyelerinin davranışlarını ve tutumlarını yönlendiren unsurların tümüdür. Olumlu okul kültürü kuruma bağlılığı artırma, yönetime ve okula güven yaratma, yıkıcı çatışmaların oluşmasını önleme, öğretmen ve öğrencilerin beklentilerini biçimlendirerek okul başarısını yükseltme gibi birçok faydası vardır (Gümüseli, 2006: 14).

Okul kültürü, çalışanın kıyafetinden, konuşmasından, öğretim uygulamalarından ve daha birtakım şeylerden etkilenir. Kültür, insanların sorunları çözüldüğünde ve zorluklarla karşılaştıklarında inşa ettikleri normların, değerlerin, inançların, geleneklerin ve ritüellerin görünmez yüzü haline gelir. Görünmeyen yüz olan bu kültür, okul toplumundaki bireyleri nasıl düşünmeleri ve hissetmeleri gerektiğine göre şekillendirir. Bu sayede okuldaki bireyleri birleştirir ve okulun uzmanlaşmasını sağlar. Bu tür okullarda pozitif kültür hakimdir. Bireyler işini severek yapar, başarı, sevinç, mizah fazladır. İş yapma isteği vardır. Bunu tam tersi olarak da zehirli kültüre sahip okullar da vardır. Bu tür okullarda memnuniyetsizlik üst seviyededir. İnsanlar işini severek yapmaz, bir bağlılık söz konusu değildir. İsteksizlik ve bıkkınlık vardır. Dolayısıyla mutsuzluk hakimdir (Deal & Peterson, 1998, s. 28-30).

2.4.1. Okul Kültürünün Önemi

Doğan'a (2017) göre, okullar toplumun yaşayabilmesi ve varlığını devam ettirebilmesi için kültür aktarımının yapıldığı eğitim kurumlarıdır. Her okulun kendine ait kültürü olduğu için toplumda çeşitlilik ve farklılaşma artmaktadır. Okulların en önemli görevlerinden biri öğrencilerin birbirlerinden farklı olmasını sağlamak ve başkası gibi değil, kendisi olmasına ve kendini tanımasına yardımcı olabilmektir.

Güçlü ve etkili bir okul kültürü sayesinde, okulda yer alan tüm paydaşların verimi artar ve buna bağlı olarak öğrencilerin okula karşı sevgisi ve ilgisi artarak okula olan bağlı kuvvetlenmektedir. Birbirini etkileyen bu durum, öğrencilerin başarıları üzerinde de olumlu bir etkiye sahiptir (Dolunay, 2007).

2.4.2. Okul Kültürünün Boyutları

Okul kültürünün bu çalışmada boyutları, "Demokratik Yönetim ve Katılım", "İşbirliği, Destek ve Güven", "Okul-Çevre İlişkisi" ve "Bütünleşme ve Aidiyet" olarak belirlenmiştir.

2.4.2.1. Demokratik Yönetim ve katılım. Demokratik bir okul yönetimi denildiğinde tüm okul paydaşlarının haklarına dikkat edildiği, okulda yer alan birçok birimde görev alacak kişilerin seçim yoluyla belirlenmesi, şeffaf bir yönetim anlayışı, özgür bir çalışma ortamının sağlanması, okul paydaşlarının kendilerini özgürce ifade edebilmelerine imkan tanıyan ortamın yaratılması, eşitliğin ve adaletin ortak bir değer olarak benimsendiği bir kültür oluşturulması vb şeyler akla gelebilir.

Bursalıoğlu'na (2000) göre demokratik yönetimin temelini katılım oluşturur. Katılım, bireylerin ve grupların birbirlerine pozitif yönde etki edecek yapıya uyum sağlamalarıdır. Katılım, birbirine bağlı öğelerden oluşan örgütte, her üyenin kendi gücüne ve payına düşeni diğerlerine ilişkin olarak yapmasıdır.

2.4.2.2. İş Birliği, Destek ve Güven. Güçlü bir okul kültürünün varlığı okulda yer alan örgütsel güvene bağlıdır. Okul çatısı altında oluşturulan değerler güçlüyse, okul paydaşlarının birbirlerine yönelik güvenlerinin artması söz konusudur. Okulda güven kültürü varsa okul paydaşları kendilerini rahat hissederler.

Elma'ya (2004) göre iş birliği, bireylerin, belirli amaçlarla ve belirli zamanlarda bir araya gelip, örgüt amaçlarının gerçekteştirilmesine, sorunların çözülmesine, örgütte gelişme ve değişme çabalarının örgütlenmesine yönelik olarak, yaptıkları eylemler bütünü olarak tanımlanmıştır.

İnsanlar yaratılışlarından itibaren kendi başına çözemeyeceği problemlerle karşılaşabilir. Bu problemlerin çözümlenmesi sürecinde kendilerine destek olabilecek bireyler ararlar. Bireyler ortak amaçları nedeniyle birbirlerine destek olurlar. Robbins'e (1994) göre destek, dayanışmanın, iş birliğinin ve yardımın derecesidir. Nitekim Senge de, okul kültürü tanımlarken tutumlar, değerler ve alışkanlıklar arasında var olan sürecin desteklenmesinin altını çizmektedir.

2.4.2.3. Okul- Çevre İlişkisi. Okul çevre ilişkisi; okul ile çevrenin ilişkilerinin kurulması ve geliştirilmesi, çevreyi tanımaya yönelik çalışmaların yapılması, çevre ile her türlü sağlıklı bilgi akışının sağlanması gibi işlemlerden oluşur.

Bursalıoğlu'na (2002) göre okul örgütünün en iyi özelliği öğrenciyi toplumdan alıp, gerekli eğitim faaliyetlerinden geçirdikten sonra tekrar topluma vermesidir. Okul rgtnn diğer örgütlerden farkı çevrede yer alan bütün formal ve informal örgütlerin ya yön verdiği yahut etkilediği bir örgüt olmasıdır.

Okul ile çevre arasındaki güçlü ve sağlam bir bağ, okul kültürüne pozitif yönde etki edecektir. Purkey ve Smith, araştırmasında çevre ve okul arasında kurulan sağlam iş birliğinin okul kültürünü olumlu etkilediği sonucunu elde etmiştir (Akt. Brown, 2005).

Capper (1993), çevre okulun yapısal niteliklerini etkilediği kadar, okulun kültürünü de etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

2.4.2.4. Bütünleşme ve Aidiyet. Şişman'a (2002) göre örgüte ait olan kültür, bireylerin örgütteki davranışlarının sınırlarını belirler, bireylerin uyumunu ve bütünleşmesini sağlayarak bunun devamı noktasında ilham verici olur. Örgüt içi bütünleşmeyi, örgütte yer alan bireylerin gönüllü olarak bağlılıkları şeklinde ifade edilebilir. Örgütte yer alan bireyler, birlikte benimsedikleri bir kısım kültürel öğeler dolayısıyla örgüt hedefleri doğrultusunda bütünleşme sağlarlar.

2.4.3. Okul Kültürü ve Öğretmen

Okuldaki paydaşların davranışlarını şekillendiren normlar, değerler ve inançlar sistemi olarak tanımlanan okul kültürü; öğretmenlerin okulun belirli standartlarını, değerlerini ve normlarını anlamalarına yardımcı olur. Böylece başarıya ulaşma konusunda kendilerinden beklenen davranışları yerine getirirken daha kararlı ve tutarlı olmalarını, okula daha fazla bağlanmalarını, okulun yararını ön planda tutmalarını, yöneticileriyle ve diğer çalışanlarla daha uyumlu çalışmalarını sağlar. Tüm bu yönleriyle okul kültürü verimliliğin artmasına katkı sağlar (Atay, 2001, s. 181).

Öğretmenlerin mesleki kimliklerini derinden etkileyen kendilerine ait kültürleri vardır. Okulda mevcut olan güçlü bir kültür değişik inanç, değişik değer taşıyan öğretmenlerin okula özgü paylaşılan değerler etrafında bütünleşmelerinde etkili olabilir. Öğretmenler arasındaki inanç, değer ve seremonilerin birbirleriyle etkileşimi olumlu ya da olumsuz sonuçlar doğurabilir. Okullarda olumlu bir kültür oluşturulursa öğretmenlerin başarısızlık, tükenmişlik, öğretmenliği bırakmak isteme, okuldan soğuma gibi olumsuz duygulara maruz kalması söz konusu olmayacaktır (Fırat, 2007, s. 50). İş birliği ve dayanışmanın olduğu okul paydaşları, okulu aile gibi nitelendirir ve görürler. Öğretmenler meslektaşlarıyla ve yöneticilerle olan ilişkilerine özen gösterirler, öğrencilere ve birbirlerine karşı iyi duygular beslerler. (Demirtaş, 2010, s. 210).

2.5. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde okul kültürü ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

2.5.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Aslan, Özer ve Bakır (2009) tarafından yapılan “Okul Kültürü Üzerine Öğretmen ve Yönetici Görüşleri” isimli çalışma, 8 yönetici ve 16 öğretmenin katılımı ile yapılmıştır. Bu araştırma nitel araştırma şeklinde yürütülmüştür. İlkokul ve ortaokul öğretmen ve

yöneticilerinin okul kültürü hakkındaki düşüncelerini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırmada; okul yöneticileri ve öğretmenler okul kültürünü, sevgi, saygı, hoşgörü güven, yenilikçilik, adalet gibi pozitif öğelerle açıklamışlardır. Bunun yanında öğretmen ve yöneticiler etkili ve başarılı okul kültürünün göstergesinin olumlu değerler olduğunu belirtmişlerdir.

İpek (1999), tarafından yapılan çalışmada Ankara ilinde bulunan devlet ve özel liselerdeki örgüt kültürünü ve öğretmen-öğrenci arasındaki ilişki tespit edilmek istenmiştir. Çalışma sonucunda örgüt kültürü boyutları arasında fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Resmi lisedeki örgüt boyutları sıralaması, güç kültürü, rol kültürü, başarı kültürü ve destek kültürü olarak tespit edilmiştir. Bu sıralamanın özel liselerde, başarı kültürü, güç kültürü, destek kültürü ve rol kültürü şeklinde olduğu tespit edilmiştir.

Ayık ve Ada (2009) tarafından yapılan çalışmada ilköğretim okullarının sahip olduğu okul kültürü ile okulların etkililiği arasındaki ilişki tespit edilmek istenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre okul kültürü ile okulların etkililiği arasında yüksek düzeyde pozitif bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Vural (2007), tarafından yapılan çalışmada İstanbul ili Kartal ilçesinde devlete ait ilköğretim okullarında çalışan sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenlerinin kişilik özellikleri ile okul kültürü algıları arasındaki ilişki tespit edilmek istenmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin okul kültürü algıları ile cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, aynı okulda çalışma süresi, eğitim düzeyi açısından anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

2.5.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Meier (2001) tarafından yapılan çalışmada bilim eğitiminde okul kültürünün etkilerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılan çalışmada; Artifaktlardan ve informel gözlemlerin, değerlerin, inançların, birtakım uygulamaların, materyallerin ve problemlerin okul kültürünün göstergeleri olduğu kaydedilmiştir.

Hongboontri (2014) okul kültürü ile öğretmenlerin davranışlarını, inançlarını ve uygulamalarını incelemiştir. Araştırmada veriler 62 İngilizce öğretmeninden elde edilmiştir. 14 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre bazı öğretmenlerin okulda takım halinde çalışmayı tercih etmedikleri; yeni mesleğe başlayan bazı öğretmenlerin okula uyumda zorlandığını ifade etmiştir. Kime neyi soracağını bilemediği gibi sorunlarla karşılaştığını belirtmiştir.

Eubanks (1994) tarafından yapılan çalışmaya 14 öğretmen 1 müdür ve 2 müdür muavini araştırmaya katılmıştır. Bu çalışmada bir okuldaki 8 yıllık gelişim süreci

belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda okul kültürünün 4 özelliği betimlenmiştir, bunlar;

- 1) İletişim becerisi,
- 2) Öğretmenler için liderlik fırsatları,
- 3) Güç paylaşımı ve karar verme süreci,
- 4) Profesyonelleşmedir

Cavanaugh ve Dellar'ın (1998) "Okul Kültürünün Gelişimi, Sürdürülmesi ve Dönüşümü" adlı makalesinde okul kültürünün; mesleki değer, öğrenme, dayanışma, birlikte çalışmak, plan ve liderlik boyutlarını incelemiştir. Çalışmanın sonucunda okulun gelişim programı ve sistematik gelişim programlarının başarılı olabilmesi için baskın okul kültürünün olması gerekmektedir.

Araştırmalara bakıldığında öğretmenlerin okul kültürü hakkındaki görüşleri farklı değişkenlere göre ele alınmıştır. Ayrıca Denizli örneğinde çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma Denizli örneğinde yapılmıştır ve Okul öncesi öğretmenlerinin değerler ve inançlar, normlar ve kurallar, iletişim ve ilişkiler, öğrenme ortamları, öğrenci katılımı, çeşitlilik ve hoşgörü, okul gelenekleri ve kutlamalar değişkenlerine göre görüşleri ele alınmıştır. Bu yönüyle diğer çalışmalardan farklı ve özgündür. Bunun yanında çalışmanın yeni ve güncel olması da önceki çalışma bulgularıyla karşılaştırma yapma imkânı sunmaktadır. Bu nedenler araştırmanın önemini ve değerini ortaya koymaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin analizi başlıkları üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmacının amacı, araştırdığı konu olan okul kültürüne ilişkin katılımcıların görüşlerini incelemek olmuştur. Fenomenoloji, insanların belirli bir fenomen veya kavramla ilgili anlayışlarını, duygularını, bakış açıları ve algılarını ifade etmelerini sağlayan ve bu fenomeni nasıl deneyimlediklerini tanımlamak için kullanılan nitel bir araştırma yöntemidir (Rose, Beeby & Parker, 1995, s. 1124).

3.2. Evren Örneklem

Araştırmanın evrenini 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ilçesinde okul öncesi öğretmeni olarak görev yapan 15 öğretmen oluşturmaktadır.

Tablo 3.2. Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Demografik Özellikler	N	%	
Cinsiyet	Kadın	12	80
	Erkek	3	20
Yaş	25-30 Yaş	1	6,7
	31-35 Yaş	6	40
	36-40 Yaş	7	46,7
	41-45 Yaş	1	6,7
Çalışılan Okul Türü	Anaokulu	9	60
Mesleki Kıdem	İlkokul	6	40
En Son Mezun Olunan Eğitim Kurumu	1-5 Yıl	1	6,7
	6-10 Yıl	6	40
	11-15 Yıl	5	33,3
En Son Mezun Olunan Eğitim Kurumu	16-20 Yıl	3	20
	Lisans	14	93,3
	Yüksek Lisans	1	6,7
Toplam	15	100	

Tablo 3.1 incelendiğinde; katılımcıların 12'si (%80) kadın, 3'ü (%20) erkektir. Katılımcıların 1'i (%6,7) 25-30 yaş arası, 6'sı (%40) 31-35 yaş arası, 7'si (%46,7) 36-40 yaş arası, 1'i (%6,7) 41-45 yaş arası olduğu görülmüştür. Katılımcıların 9'u (%60) anaokulunda, 6'sı (%40) ilkokulda görev yapmaktadır. Katılımcıların 1'i (%6,7) 1-5 yıl arasında, 6'sı (%40) 6-10 yıl arasında, 5'i (%33,3) 11-15 yıl arasında, 3'ü (%20) 16-20 yıl arasında mesleki

hizmet süresine sahiptir. Katılımcıların 14'ü (%93,3) lisans, 1'i (%6,7) yüksek lisans mezunudur.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanmasında okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini incelemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu (EK-1) kullanılmıştır.

3.4. Veri Toplama Süreci

Araştırmada veri toplamak amacıyla öncelikle Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinleri almak için başvuruda bulunulmuştur. Uygulanması için izin verilen ölçekler çoğaltılmıştır. Çoğaltılan ölçekler örneklem içinde yer alan Pamukkale ilçesindeki anaokulu ve ilkokullarda görev yapan öğretmenlere doğrudan uygulayıcı tarafından dağıtılmıştır. Gönüllü olan öğretmenlerden veriler toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde, Corbin ve Strauss (1990) çalışmalarında belirttikleri 4 aşamalı yöntem izlenmiştir. Bunlar;

- “Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma”
- “Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi”
- “Bulguların tanımlanması”
- “Bulguların yorumlanması”

Yorumlamalarda doğrudan alıntılar kullanılarak yorumlar desteklenmiştir. Çözümlemelerde öğretmenler (Ö1, Ö2) şeklinde kodlanmıştır. Araştırmada görüşmecilerin kişisel bilgileri, okulları, ad ve soyadları, araştırma etiği ve kişisel verilerin güvenliği yarasından dolayı paylaşılmamıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin toplanan verilerin analizi ve yorumları üzerinde durulmaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu çalışmada birinci alt problem “Öğretmenlerin okullarındaki “değerler ve inançlar” konusundaki görüşleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur.

Bu alt problemin çözümüne yönelik katılımcılara “Okulunuzdaki öğretmenler arasında okulöncesi eğitimin değerleri konusunda bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?” sorusu sorulmuştur.

Tablo 4.1. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Değerler ve İnançlar Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri*

	Katılımcılar	%
Uzlaşma bulunmaktadır	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö12,Ö14,Ö15	80
Uzlaşma bulunmamaktadır	Ö3,Ö11,Ö13	20

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Eğitimin Değerler ve İnançları Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? hakkındaki görüşleri Tablo 4.1’de verilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi katılımcıların 12’si (% 80) uzlaşma bulunduğunu, 3’ü (% 20) uzlaşma bulunmadığını ifade etmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki değerler ve inançlar konusunda uzlaşma bulunmakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

Okulumuzda öğretmenler arasında bir uzlaşma vardır. Bu uzlaşma okul öncesi eğitim değerlerini uyumlu ve sistematik bir şekilde uygulamamızı kolaylaştırıyor. Durumun geliştirilmesi için daha fazla fikir alışverişi ve çevre etkileşimi gerekir. (Görüşmeci: Ö1)

Evet bulunmaktadır. Hepimiz okul öncesi eğitimde kazanılan değerlerin gerekli olduğunu düşünüyoruz. Okul öncesi eğitim almamış bir öğrenci okula uyum sağlamakta zorlanmakta, her açıdan toplumda eksik kalmaktadır. Öğretmenlerin okul öncesi eğitim hakkındaki tutumu çevreyi etkilemekte bu da öğretim sürecine göre katkı sağlamaktadır. Bu durumun geliştirilmesi için ortak görüş birliğine varılmalı ve okul öncesi eğitimin değerleri desteklenmelidir. (Görüşmeci: Ö2)

Bulunmaktadır. Değerler eğitimi, eğitimin yapı taşlarından biridir. Çocuklara ilk önce sevgiyi, saygıyı, hoşgörüyü, paylaşmayı, empati kurmayı öğretelim ki her şeyden önce iyi bir insan olmaya çalışsınlar. Bunu da en çok okul öncesinde aşılayabiliriz. Bu bağlamda iş birliği çok önemlidir. (Görüşmeci: Ö4)

Uzlaşma bulunmaktadır. Uzlaşma karşılaşılan sorunlar da ortak karar vermeyi sağlar. Sorunların daha kolay çözülmesini sağlar. Toplantılarda sahip olunması gereken değerler konusunda ortak

değerler belirlenmeli. Öğretmenlerinden sahip olması gereken değerler konusunda seminerler verilmeli. (Görüşmecisi: Ö5)

Kısmi olarak bulunmaktadır. Bu durum eğitim öğretimde koordinasyonun ve okul içi bütünlüğün bozulmasına zaman zaman sebep olmaktadır. Bu durumu geliştirebilmek için okul kültürünü tüm öğretmenler empoze edecek çalışmalar yapılmalı sosyal etkinliklerle öğretmenler arası dayanışma ve yardımlaşma arttırılmalıdır. (Görüşmecisi: Ö6).

Uzlaşma bulunmaktadır. Eğitime katkısı çocukların iletişim kurma becerisini geliştirir. Çocukların Kendilerini tanımalarını ve ifade etmelerinde yeri tartışılmazdır. Farklı teknikler ile değerler çocuklara verilebilir. (Görüşmecisi: Ö7)

Evet bulunmaktadır. Öğrencilerin doğru davranışlar sergileyerek toplumda bireylerin uyum içerisinde olmasını sağlar. Değerleri her bir öğrenciye kazandırmaya imkan veren destekleyen çalışmalara yer vermeliyiz. (Görüşmecisi: Ö8)

Bulunmaktadır. Bu durum eğitim öğretim sürecine olumlu yönde katkı sağlamakta sorunsuz bir süreç geçirilmektedir. Geliştirebilmek için kuralların olabildiğince açık olması gerekmektedir. (Görüşmecisi: Ö9)

Bulunmaktadır. Eğitime katkısı kişiliğin şekillenmesinde önemli rol oynar. Sevgi, saygı, arkadaşlık, sorumluluk gibi değerlerimiz çeşitli etkinliklerle verilebilir. (Görüşmecisi: Ö10)

Bulunmaktadır. Sınıf içi etkinliklerde ve okuldaki sosyal etkinliklerde değerlere yer verilmektedir. Bu birliktelik eğitimin kalitesini arttırmaktadır. (Görüşmecisi: Ö12)

Bulunmaktadır. Saygı, özsaygı, tutumlu olma gibi ortak değerlerimiz bulunmaktadır. Bu durumda eğitim öğretim sürecimiz daha verimli hale gelmektedir. (Görüşmecisi: Ö14)

Evet, öğrencilerde istedik davranış değişikliğinin hızlı ve kalıcı olması konusunda olumlu etkiliyor. Ortak hareket etmek, ortak etkinlikler düzenlemek geliştirebilir. (Görüşmecisi: Ö15)

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki değerler ve inançlar konusunda uzlaşma bulunmamakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

Okulumuzda öğretmenler arasında değerler konusunda uzlaşma bulunmamaktadır. Bu sebepten branşımızın ortak değerlerini okul geneline yayamıyoruz. Bunun geliştirilmesi için sene başı toplantılarında bu konuyu gündeme alıp, zümre toplantısında ortak bir görüşte toplanılmasının gerektiğini düşünüyorum. (Görüşmecisi: Ö3)

Okulumuzda ikili öğretim olması sebebiyle okulda okulöncesi eğitimin değerleri konusunda herhangi bir uzlaşma bulunmamaktadır. Bu da süreci olumsuz etkiler. Diğer kademelerle iş birliğini engeller. (Görüşmecisi: Ö11)

Öğretmenler arasında okul öncesi eğitimin değerleri konusunda uzlaşma bulunmamaktadır. Bulunmamasının nedeni ilkökul ve ortaokul bünyesinde anasınıflarının yer almasıdır. Okul içi ve dışı tüm etkinlikler düzeyler göz önüne alınarak ortak birliktelik yapılabilir. (Görüşmecisi: Ö13)

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu çalışmada ikinci alt problem “Öğretmenlerin okullarındaki “normlar ve kurallar” konusundaki görüşleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur.

Bu alt problemin çözümüne yönelik katılımcılara “Okulunuzdaki öğretmenler arasında okulun normlarına ve kurallarına uyma konusunda bir uzlaşma bulunmakta mıdır?”

Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?” sorusu sorulmuştur.

Tablo 4.2. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Normlar ve Kurallar Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri*

	Katılımcılar	%
Uzlaşma bulunmaktadır	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö14,Ö15	86,7
Uzlaşma bulunmamaktadır	Ö3,Ö13	13,3

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Norm ve Kurallar Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? hakkındaki görüşleri Tablo 4.2’de verilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi katılımcıların 13’ü (%86,7) uzlaşma bulunduğunu, 2’si (%13,3) uzlaşma bulunmadığını ifade etmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki eğitimin normları ve kuralları konusunda uzlaşma bulunmakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

Öğretmenler arasında norm ve kurallara uyum konusunda uzlaşma bulunmaktadır. Bu uzlaşma okul kültürünün daha pozitif olmasını sağlamaktadır. Ortak karar ve davranışlar durumun geliştirilmesine kolaylık sağlar. (Görüşmeci: Ö1)

Okulumuzdaki öğretmenler okulun norm ve kurallarına uymaktadır. Ortak ve disiplinli çalışma anlayışı açısından bunun gerekli olduğunu düşünüyoruz. Eğitim ve öğretimin düzenli işleyişi açısından kurallara uymak gereklidir. Bu durumun geliştirilmesi için ortak kurallara uyulmadığında hangi durumların ortaya çıktığı izlenip ortak görüş birliğine varılabilir. (Görüşmeci: Ö2)

Bulunmaktadır. Okullarda kurallara uymak her şeyden önce adalet ve eşitlik için gereklidir. Kurallar kişiye özel değildir; okul ortamının huzurlu olması için gereklidir. Kurallar açık olmalıdır. Herkes için eşit olmalıdır. Okulun ve bireylerin huzurunu korumaya yönelik olmalıdır. (Görüşmeci: Ö4)

Okul kurallarına uyma konusunda uzlaşma bulunur. Bu durumun geliştirilmesi için okul yönetimi tarafından kurallar belirlenmeli. Öğretmenlerin okul iklimine uyum sağlaması konusunda rehberlik edilmelidir. (Görüşmeci: Ö5)

Okul kurallarına uymada uzlaşma bulunmakta olup pratikte bazı aksaklıklar yaşanabilmektedir. Bu durumun geliştirilebilmesi için okul norm ve kuralları daha açık ve anlaşılır bir dille ifade edilmeli. Ara toplantılar yapıp hem durum değerlendirmesi yapılmalı hem de kurallar tekrar anlatılmalıdır. (Görüşmeci: Ö6)

Uzlaşma bulunmaktadır. Eğitim öğretim sürecine katkısı; öğrenciye iyi kötüyü, doğru yanlış ayırmayı öğretmesi. Öğretmenler Norm ve kurallara ilişkin olarak kural ve normları net ve açık şekilde belirtmeli, herkese aynı şekilde uygulamalıdır. (Görüşmeci: Ö7)

Bulunmaktadır. Norm ve kurallar beraberinde bir düzen getirir. Bu düzen eğitimin daha sağlıklı olmasını sağlar. Norm ve kurallar net ve açık şekilde herkese uygulanabilir olması için gerekli koşullar oluşturulmalıdır. (Görüşmeci: Ö8)

Bulunmaktadır. Bulunmasına rağmen arada aksaklıklar yaşanmaktadır. Pratikte farklı durumlar görülebilmektedir. Geliştirilebilmesi için kuralların ve normların daha uygulanabilir olması gerekmektedir. (Görüşmeci: Ö9)

Evet bulunmaktadır. Birlik olma, dayanışma, iş birliği konusunda önem arz etmektedir. Herkesin bu noktalarda yapılması gerekeni yapması gerekir. Buna ilişkin kuralların pratik hayatta uygulanabilir olması gerekir. (Görüşmecisi: Ö10)

Bulunmaktadır. Eğitim ve öğretim sekteye uğramadan işleyişini kolaylaştırır. (Görüşmecisi: Ö11)
Evet bulunmaktadır. Uzun yıllardır aynı okulda görev yapmamız ve birbirimizi iyi tanımamızdan kaynaklı bir samimiyet olsa da öncelikle birbirimize saygı duymaktayız. Aksi halde davranan arkadaşımız olduğunda idareye şikâyet etme yerine, saygı çerçevesinde konuşmayı tercih etmekteyiz. (Görüşmecisi: 12)

Okul kurallarına tüm öğretmenler uymaktadır okulumuz kurallar konusunda nettir. Bu durumu eğitim öğretim sürecini bazen olumlu bazen olumsuz etkilemektedir. Kurallar bazı durumlarda esnetilebilmeli bu şekilde geliştirilebilir. (Görüşmecisi: Ö14)

Evet, işleyişi kolaylaştırıyor. Sistemdeki tıkanmayı engelliyor. (Görüşmecisi: Ö15)

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki eğitimin normları ve kuralları konusunda uzlaşma bulunmamakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

Okulumuzda öğretmenler arasında norm ve kararlara uyum konusunda uzlaşma bulunmamaktadır. Bu sebepten uyumsuz bir okul kültürü oluşmaktadır. Bu durum öğretmenlerden başlayarak çocuklara da yansımaktadır. Bu durumun geliştirilmesi için, okul idaresinin öğretmenlere uyum konusunda daha fazla uyarılarda bulunması gerekmektedir. (Görüşmecisi: Ö3)

Okul öğretmenleri çok sayıda ve çok farklı olduğundan ortak kurallar uyulması zorlaşmaktadır. Kıdemli yüksek olan öğretmenlerin eğitime bakış açıları olumsuz etkilemektedir. Küçük yaş grubuyla çalışan, ilgilenen öğretmenlerin daha az eğitim saatleri ile çalışmalarını gerekmektedir. (Görüşmecisi: Ö13)

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu çalışmada üçüncü alt problem “Öğretmenlerin okullarındaki “iletişim ve ilişkiler” konusundaki görüşleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur.

Bu alt problemin çözümüne yönelik katılımcılara “Okulunuzdaki öğretmenler arasında okulun iletişim ve ilişkiler konusunda bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?” sorusu sorulmuştur.

Tablo 4.3. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki İletişim ve İlişkiler Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri*

	Katılımcılar	%
Uzlaşma bulunmaktadır	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö12,Ö14,Ö13.Ö15	86,7
Uzlaşma bulunmamaktadır	Ö3,Ö11	13,3

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Eğitimin İletişim ve İlişkiler Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? hakkındaki görüşleri Tablo 4.3’de verilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi katılımcıların 13’ü (% 86,7) uzlaşma bulunduğunu, 2’si (% 13,3) uzlaşma

bulunmadığını ifade etmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki eğitimin iletişim ve ilişkiler konusunda uzlaşma bulunmakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

İletişim ve ilişkiler konusunda uzlaşma bulunmaktadır. Bu sayede iyi ilişkiler geliyor ve çalışma ortamında verimlilik artmaktadır. (Görüşmeci: Ö1)

Evet bulunmaktadır. Öğretmenlerimiz okuldaki iletişim ve ilişkilerin olumlu yönde olmasının eğitim ve öğretime katkı sağladığını düşünmektedir. Okulda iletişim ve ilişkiler olumlu yönde olursa öğrenci, veli ve öğretmenler bu durumdan etkilenir ve herkesin performansı ve isteği bu yönde gelişir. (Görüşmeci: Ö2)

Bulunmaktadır. Öğretmenler sağlıklı iletişimin olduğu bir okula gitmek isterler ve sağlıklı iletişimin olduğu yerde daha verimli çalışırlar. Bu da okuldaki başarıyı artırır. İdarenin görevi öğretmen, veli, öğrenci arasında sağlıklı bir iletişim kurulmasında köprü olmaktır. Bunun için de idare de öğretmene karşı yapıcı bir tutum içinde olmalıdır. (Görüşmeci: Ö4)

Evet bulunmaktadır. İletişim konusunda herkesin haberdar olması için gruplardan ve toplantılarda bilgilendirme yapılmalı. (Görüşmeci: Ö5)

Bulunmaktadır. Okulda iletişim ve ilişkiler teknolojinin getirdiği nimetler paralelinde geçmiş yıllara nazaran daha etkili bir şekilde yazılmaktadır. Bu durum eğitim öğretime pozitif olarak yansımaktadır. Daha geliştirilebilir olabilmesi için yüz yüze iletişim ve ilişkileri geliştirecek faaliyetler yapılabilir. (Görüşmeci: 6)

Evet uzlaşma bulunmaktadır. İletişim insanların birbirlerini anlamalarına, sorunlarını paylaşmalarına, problemlerine çözüm üretmelerine imkân tanır. Etkili iletişim için, içinde saydamlık, empati, eşitlik barındıran iletişim ve ilişkiye ihtiyaç vardır. (Görüşmeci: Ö7)

Bulunmaktadır. İletişim ve ilişki ne kadar sağlıklı olursa eğitim öğretim o kadar amacına ulaşmış olur. İletişimin sağlıklı olmadığı ortamlarda istenen verim alınmaz. Bu sebeple iletişim ve ilişkiye fırsat verebilecek etkinlikler yapılabilir. (Görüşmeci: Ö8)

Bulunmaktadır. Okul WhatsApp gruplarından iletişim sağlanmakta, yüz yüze ilişkiler sağlıklı şekilde sürdürülmektedir. Bu durumun geliştirilebilmesi için grup etkinlikleri yapılarak iletişim ve ilişkiler artırılabilir. (Görüşmeci: Ö9)

Bulunmaktadır. Bir amaç doğrultusunda uyumlu çalışma fırsatı sunmaktadır. Hem eğitim hem de yönetim için gereklilik arz etmektedir. İletişimi ve etkileşimi canlı tutmalıyız. Açık, anlaşılır ve doğru bir şekilde yapılmalıdır. (Görüşmeci: Ö10)

Bulunmaktadır. Okulumuzdaki öğretmenlerle olumlu iletişim içerisindeyiz. Aksi olduğunda mutsuz ve stresli olunacağından, okul iklimini etkileyeceği kesindir. (Görüşmeci: Ö12)

Bulunmaktadır ama öğretmenler arasında belli gruplaşmalar vardır. Okul için belli bir düzeyde uzlaşma sağlanmaya çalışılıyor. Uzlaşma olursa eğitimin kalitesi artmaktadır. Bu uzlaşma idare tarafından sağlanmalıdır. (Görüşmeci: Ö13)

Evet bulunmaktadır. Öğretmenler arasında iletişim ile ilgili sıkıntılar yoktur. Fakat idare ile öğretmenler arasında bazen iletişim sıkıntısı yaşanabiliyor. Bunun için empatik bir dil kullanılabilir. (Görüşmeci: Ö14)

Evet, öğretmenlerin arasındaki iletişimin açık uçlu oluşu, eğitim öğretimin kalitesini artırıyor. İletişime dayalı bilgi paylaşımları verimi artırıyor. (Görüşmeci: Ö15)

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki iletişim ve ilişkiler konusunda uzlaşma bulunmamakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

*Okulumuzdaki öğretmenler arasında iletişim ve ilişkiler konusunda kopukluklar bulunmaktadır. Bu durum eğitim öğretim sürecindeki birliği olumsuz etkiliyor. Branş öğretmenlerimizle yapılacak ortak çalışmalar, iletişim eksikliği sebebiyle yetersiz olmaktadır. Bunun geliştirilmesi için öğretmenler arası uyum etkinlikleri yapılması, daha fazla ortak alanın yaratılması gerekmektedir. (Görüşmeci: Ö3)
Hayır yok. Eğitime olumsuz yansımaktadır. Tüm öğretmenlerle ortak projeler yapılarak iletişimin güçlendirilmesi sağlanabilir. (Görüşmeci: Ö11)*

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu çalışmada dördüncü alt problem “Öğretmenlerin okullarındaki “öğrenme ortamı” konusundaki görüşleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur.

Bu alt problemin çözümüne yönelik katılımcılara “Okulumuzdaki öğretmenler arasında okulun öğrenme ortamı konusunda bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?” sorusu sorulmuştur.

Tablo 4.4. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Öğrenme Ortamları Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri*

	Katılımcılar	%
Uzlaşma bulunmaktadır	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö14,Ö15	86,7
Uzlaşma bulunmamaktadır	Ö3,Ö13	13,3

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Öğrenme Ortamları Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? hakkındaki görüşleri Tablo 4.4’de verilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi katılımcıların 13’ü (% 86,7) uzlaşma bulunduğunu, 2’si (%13,3) uzlaşma bulunmadığını ifade etmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki öğrenme ortamları konusunda uzlaşma bulunmakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

Öğretmenler arasında okulun öğrenme ortamı konusunda uzlaşma bulunmaktadır. Bu sayede okul ve sınıf düzeyinde sene başında belirlenen eğitim öğretim hedefine daha rahat ulaşılmaktadır. (Görüşmeci: Ö1)

Okulumuzdaki öğrenme ortamlarını geliştirme ve duruma uyarlama konusunda tüm öğretmenlerle iş birliği içindeyiz. Öğrenme ortamlarının duruma göre uyarlanması ve geliştirilmesi öğrencilerin gelişimi açısından oldukça önemlidir ve onların başarısını olumlu olarak etkilemektedir. (Görüşmeci: Ö2)

Bulunmaktadır. Öğrenme ortamı öğretmene ait olmalıdır. Öğretmen kendine göre düzenleme yapmalıdır. Diğer meslektaşları ile iletişim halinde olarak ve fikirlerini alarak öğrenme ortamında değişiklik, geliştirme vs yapabilir. Çünkü kaç yaşında olursak olalım diğer öğretmen arkadaşların fikirlerinden ve yaptıklarını gözlemleyerek kendimize bir şeyler katabiliriz. Hayat sadece kendi tecrübelerimizden ders alacak kadar uzun değildir. (Görüşmeci: Ö4)

Uzlaşma bulunmaktadır. Uzlaşma eğitim öğretimde birliktelik sağlar. Öğretmenler arasında iletişim sağlanmalı. Doğru iletişim öğrenme öğretme ortamını olumlu etkiler. (Görüşmeci: Ö5)

Okulda öğrenme ortamları kısmi olarak etkili kullanılmaktadır. Ortak kullanım alanlarının kullanımında aksaklıklar yaşanabilmektedir. Bu durum öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir. Okul içi koordinasyon arttırılırsa bu durum geliştirilebilir. (Görüşmecisi: Ö6)

Evet uzlaşma bulunmaktadır. Öğrenme ortamı etkileşimli, hoşgörülü, güvenli olduğu müddetçe eğitim öğretimden olabildiğine yüksek verim elde edilir. Öğrenmeyi destekleyen etkinliklere, öğrenmeyi yönlendiren ve ölçen değerlendirme stratejilerine yer verilebilir. (Görüşmecisi: Ö7)

Bulunmaktadır. Öğrenme ortamı öğrencilerin öğrenme yeteneklerini derinden etkiler. Öğrenme ortamı bilgi kazanmaya elverişli değilse öğrencilerin derse karşı ilgi oluşturmaları mümkün olmaz. İlgi çekici ve olumlu öğrenme ortamı oluşturulmalıdır. (Görüşmecisi: Ö8)

Bulunmaktadır. Eğitim öğretim sürecini pozitif yönde etkilemektedir. Teknolojiden sıklıkla yararlanılması gerekiyor. (Görüşmecisi: Ö9)

Bulunmaktadır. Öğrencinin başarısı için büyük bir niteliktir. İdeal bir öğrenme ortamı öğrenciler ve öğretmenlerle etkileşimi teşvik eder. Öğrencilerin ilgisini çekecek olumlu öğrenme ortamı oluşturulmalıdır. (Görüşmecisi: Ö10)

Uzlaşma bulunmaktadır. Çocukların başarısının artmasına katkı sağlar. Kullanılan alanların tüm öğretmenlerle uzlaşma içerisinde kullanılması sağlanmalıdır. (Görüşmecisi: Ö11)

Okulumuzda çoğunlukla eğitim öğretimin ortamında uzlaşma hâkim. Böylelikle gereksiz kıskançlıklar, kıyaslamalar ve üstün gelme çabası içinde kimse bulunmamaktadır. (Görüşmecisi: Ö12)

Bulunmaktadır. Sınıflar, oyun alanı, sinema alanı, park, yemek alanı gibi alanlar belirlenen zamanlarda tüm öğretmenler tarafından kullanılmaktadır. Bu şekilde düzenlemeler eğitimi olumlu etkilemektedir. (Görüşmecisi: Ö14)

Evet, eğitim öğretim ortamının düzenlenmesinde okulun tüm birimleriyle eğitim ortamına hazır hale gelmesinde faydası büyük oluyor. (Görüşmecisi: Ö15)

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki öğrenme ortamı konusunda uzlaşma bulunmamakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

Öğretmenler arasında öğrenme ortamı konusunda uzlaşma bulunmamaktadır. Sınıf içi düzenlemelerin farklılığı, derslerin işleniş biçimindeki değişiklikler bunu veliler ve öğrenciler arasında bir yarış haline getirmektedir. Bu durumun geliştirilebilmesi için standart bir öğrenme ortamı olması gerekmektedir. (Görüşmecisi: Ö3)

Okulun öğrenme ortamı sınıflar ve bahçeden oluşmaktadır. Öğretmenler farklı bir ortamın oluşturulması için herhangi bir talepte bulunmamakta ve idare de herhangi yönlendirmede bulunmamaktadır. Farklı sınıf ortamları veya bahçeler oluşturulursa öğrencilerin katılımı, hazır bulunuşluluğu, dikkati farklılaşır ve olumsuz davranışlara yönelmez diye düşünüyorum. (Görüşmecisi: Ö13)

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu çalışmada beşinci alt problem “Öğretmenlerin okullarındaki “Öğrenci katılımı” konusundaki görüşleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur.

Bu alt problemin çözümüne yönelik katılımcılara “Okulunuzdaki öğretmenler arasında okulun öğrenci katılımına yönelik bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da

bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?” sorusu sorulmuştur.

Tablo 4.5. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Öğrenci Katılımı Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri*

	Katılımcılar	%
Uzlaşma bulunmaktadır	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14,Ö15	93,3
Uzlaşma bulunmamaktadır	Ö3	6,7

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Eğitim Ortamları Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? hakkındaki görüşleri Tablo 4.5’de verilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi katılımcıların 14’ü (% 93,3) uzlaşma bulunduğunu, 1’i (%6,7) uzlaşma bulunmadığını ifade etmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki öğrenci katılımı konusunda uzlaşma bulunmakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

Öğrenci katılımına yönelik uzlaşma bulunmaktadır. Öğrenci katılımını esas alan yeni eğitim öğretim yaklaşımları uygulanmaktadır. Böylece çocuklar yaparak yaşayarak öğrenir. (Görüşmeci: Ö1)

Bulunmaktadır. Tüm öğretmenler olarak okulumuzdaki öğrenci katılımına değer veriyoruz. Onların katılımını arttırmak için elimizden gelen çalışmaları yapıyoruz. Çünkü öğrenci katılımı olmazsa öğrenme tam anlamıyla gerçekleşmemektedir. Öğrenci katılımının artırılması için pekiştireçler verilmeli öğrenciler bu yönde desteklenmelidir. (Görüşmeci: Ö2)

Evet bulunmaktadır. Ortak etkinlikler yapılabilir. Geziler yapılabilir. Öğrencilerin sosyalleşmesi açısından faydalı olur. (Görüşmeci: Ö4)

Bulunmaktadır. Bu durumun geliştirilmesi için velilere ve öğretmen iş birliği gerekir. (Görüşmeci: Ö5)

Öğretmenler arasında öğrencilerin katılımına yönelik uzlaşma bulunmaktadır. Özellikle de ortak gerçekleştirilen etkinliklerde olumlu yansımaları görülmektedir. Geliştirilebilmesi için özellikle de sene başı görev dağılımı ve iş bölümü iyi planlanmalıdır. (Görüşmeci: Ö6)

Uzlaşma bulunmaktadır. Öğrencinin pasif değil de aktif olarak sürece dahil edilmesi eğitim öğretimden verim alınmasında oldukça önemlidir. Öğrencilerin kendi öğrenmeleri hakkında söz sahibi olmaları onları güdülmemektedir. Öğrencileri etkili iş birliğine teşvik etmeliyiz. Kolaylaştırıcı ve rehber olmalıyız. (Görüşmeci: Ö7)

Evet bulunmaktadır. Öğrencilerin eğitim öğretim sürecinde aktif rol alması öğrencinin edinmiş olduğu bilgilerinin kalıcı olması sağlanmış olur. Öğrenci dahil edilmeli pasif olmasının önüne geçilmelidir. Bunun için de sürece dahil olabilecekleri stratejiler, etkinlikler yapılmalıdır. (Görüşmeci: Ö8)

Bulunmaktadır. Süreci olumlu yönde etkilemektedir. Bu durumun geliştirilebilmesi için sıklıkla görüş alışverişi yapılarak koordinasyon sürekliliği sağlanmaktadır. (Görüşmeci: Ö9)

Bulunmaktadır. Eğitimden en iyi verim alınmak isteniyorsa öğrencinin süreçte aktif rol alması gerekir. Öğrenci kendi öğrenmeleri hakkında söz sahibi olur; güdülenir. Öğrenciler eğitim öğretimde etkin olarak yer alabileceği etkinlikler içerisinde bulundurulmalı, strateji ve yöntemler bu doğrultuda hazırlanmalıdır. (Görüşmeci: Ö10)

Bulunmaktadır. Öğrenci katılımı için öğretmenlerin daha çok teşvik etmesi gerekir. Öğrenciler etkinlikler sırasında cesaretlendirilmesi ve konu üzerinde (öğretmenlerin rehberliğinde) tartışmaları sağlanmalıdır. (Görüşmecisi: Ö11)

Öğrenci katılımına yönelik ortak tutumumuz var. Farklı özellikte ve farklı sosyo-ekonomik durumdaki öğrencilerin haklarını da gözetip planlama yapılmaktadır. Okulun çalışanlarının okulu aile gibi görmesi huzur vermektedir. (Görüşmecisi: Ö12)

Öğrencilerin gelişimlerine yönelik öğrenci katılımına yönelik bir uzlaşma vardır. İşimiz gücümüz öğrenci çocuk olduğundan onların katılımı temelimizdir. Öğrenciyi merkeze alarak katılım sağlanmaya çalışılır. Öğrencilerin düzeyleri belirlenerek kademe şeklinde etkinliklere katılmaları, öğrencilerin aktif olması için farklı materyaller kullanılabilir. (Görüşmecisi: Ö13)

Bir uzlaşma vardır. Öğrenci sayıları sınıf durumuna göre belirlenmektedir. Yine de eğitim ortamları öğrenci sayısına göre küçüktür. Bu durum eğitim- öğretilimi olumsuz etkilemektedir. (Görüşmecisi: Ö14)

Evet, öğrenciyi merkeze alan, eğitim kalitesini yükselten etkinliklerin ağırlıkta olmasına neden oluyor. Bu tür etkinlikler artırılarak eğitim iyi yerlere getirilmeli. (Görüşmecisi: Ö15)

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki öğrenci katılımı konusunda uzlaşma bulunmamakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

Öğretmenler arasında Okulun öğrenci katılımına yönelik uzlaşma bulunmamaktadır. Öğrenme sürecinde öğrenci katılımına önem veren gruplar ve önem vermeyen öğrenci grupları arasında farklılık oluşmaktadır. Bu durum çocukların kişilik ve akademik özelliklerini olumsuz etkiliyor. Bunun geliştirilmesi için, öğrenci katılımlı ve katılımsız etkinliklerin sene başı belirlenip ortak kararlarla uygulanması gerekir. (Görüşmecisi: Ö3)

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu çalışmada altıncı alt problem “Öğretmenlerin okullarındaki “Çeşitlilik ve Hoşgörü” konusundaki görüşleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur.

Bu alt problemin çözümüne yönelik katılımcılara “Okulunuzdaki öğretmenler arasında okulun çeşitlilik ve hoşgörü konusunda bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?” sorusu sorulmuştur.

Tablo 4.6. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Öğrenci Çeşitlilik ve Hoşgörü Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri*

	Katılımcılar	%
Uzlaşma bulunmaktadır	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14, Ö15	80
Uzlaşma bulunmamaktadır	Ö3, Ö11, Ö13	20

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Çeşitlilik ve Hoşgörü Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? hakkındaki görüşleri Tablo 4.6’da verilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi katılımcıların 12’si (%80) uzlaşma bulunduğunu, 3’ü (%20) uzlaşma

bulunmadığını ifade etmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki çeşitlilik ve hoşgörü konusunda uzlaşma bulunmakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

Çeşitlilik ve hoşgörü konusunda uzlaşma bulunmaktadır. Farklılıklar yeni öğrenmeleri beraberinde getirdiği için yeni bilgi, koşul ve durumlara her zaman açığız. Hoşgörü de bu durumu kolaylaştırmaktadır. (Görüşmeci: Ö1)

Okulumdaki öğretmenler arasında hoşgörü konusunda ortak anlayış içerisindeyiz. Her kültürden öğrenci ve öğretmen okulumuzda bulunabilir. Ortak anlayış ve hoşgörü sayesinde her öğrencinin eğitimden yeteri kadar faydalanabilmesi sağlanır. Bu durumun geliştirilmesi için öğrencilerle çeşitli drama etkinlikleri yapılabilir. (Görüşmeci: Ö2)

Evet bulunmaktadır. Hoşgörü aslında bireyi olduğu gibi kabul etmektir. Ve hepimizin birbirimizden öğreneceği bir şeyler olabilir. Herkesi olduğu gibi kabul etmeliyiz. (Görüşmeci: Ö4)

Evet öğretmenler arasında hoşgörü bulunmakta, birbirlerine yardımcı olmaktadır. Hoşgörü ortamı öğretmenler arası ilişkileri etkiler. Hoşgörü ortamı uyumu sağlar. (Görüşmeci: Ö5)

Okulumuzda hoşgörü ve çeşitlilik bulunmaktadır. Özellikle de Farklı nedenlerden göç etmiş öğrencilere ve diğer paydaşlara hoşgörülü yaklaşım sergilenmektedir. Bunu geliştirmek için adaptasyon çalışmaları hoşgörü bilincini arttıracak etkinlikler yapılmalıdır. (Görüşmeci: Ö6)

Evet hoşgörü ve çeşitlilik konusunda uzlaşma bulunmaktadır. Huzurlu, güvenli, sevgi dolu bir ortamda eğitim öğretim gerçekleşmiş olur. İnsanların birbirlerini anlayabildiğini birbirine saygı duyduğu bir ortam oluşur. Çeşitliliğe ve hoşgörüye imkân tanıyan etkinlikler, çalışmalar yapılabilir. (Görüşmeci: Ö7)

Bulunmaktadır. Çeşitlilik be hoşgörü bir zenginliktir. Öğrencilere eğitimde bu iki kavramı kazandırdığımızda beraberinde saygı da gelir. Durum da demokrasinin gelişmesine katkı sağlar. Öğrencilere bu kavramlara imkân tanıyan etkinlikler yaptırmalı süreçte aktif rol almaları sağlanmalıdır. (Görüşmeci: Ö8)

Bulunmaktadır. Bu durum eğitim öğretimde birlik ve beraberliği pekiştirmektedir. Özellikle farklı kültür ve etnik kökene sahip insanları içine alan bu durumun kültürel zenginliğe yol açacağını gösteren etkinlikler ve çalışmalar yapılmalıdır. (Görüşmeci: Ö9)

Bulunmaktadır. Çeşitlilik ve hoşgörü bir başkasına karşı saygı duyması gerektiğini bilen, kimseyi birbirinden ayırmayan, herkese karşı anlayış gösteren bir öğrenci profili oluşturur. Hoşgörü ve çeşitliliğe ilişkin çalışmalar yapılmalı öğrenciler bu çalışmalarda, etkinliklerde rol almalı. (Görüşmeci: Ö10)

Bulunmaktadır. Öğretmenler olarak farklı coğrafyalardan geliyoruz ve farklı özelliklerdeyiz. Bunu bir fırsat, bir zenginlik olarak görüyoruz. Aksi durumda bir mobbinge karşılaşılması yadsınamaz. (Görüşmeci: Ö12)

Evet hoşgörü bulunmaktadır. Her öğretmen sınıfına farklı çeşitlilikte materyal, etkinlik sunabiliyor. Tüm öğretmenler sınıf içi durumlarda birbirine hoşgörü gösteriyor. Bu durum eğitimi olumlu etkilemektedir. (Görüşmeci: Ö14)

Evet, çalışma ortamını ve paylaşımları daha keyifli hale getiriyor. Birlikte okul dışı etkinliklere katılarak iletişim kurularak hoşgörü artırılabilir. (Görüşmeci: Ö15)

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki çeşitlilik ve hoşgörü konusunda uzlaşma bulunmamakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

Okulumuzda öğretmenler arasında çeşitlilik ve hoşgörü konusunda uzlaşma bulunmamaktadır. Farklı etkinlik ve fikirlere açık olmadıkları için okulumuzda 'yeni' önyargı ile karşılanıyor. Eğitim öğretim sürecinin tek düzlüğüne sebep oluyor. Ayrıca çocuklar arasında çeşitlilik ve hoşgörü fikri

bu sebepten gelişmiyor. Bunun için değerler eğitiminin okullarda daha fazla önemsenmesi gerektiğini düşünüyorum. (Görüşmeci: Ö3)

Bulunmamaktadır. Okul yöneticileri de dahil olmak üzere tüm öğretmenlerin, velilerin empati yaparak çeşitliliğe yönelik olumlu yaklaşım sergilemeleri sağlanmalıdır. (Görüşmeci: Ö11)

Öğretmenler arasında çeşitlilik ve hoşgörü olduğunu görmüyorum. Öğretmenler arasında ciddi gruplaşma var. Ancak konu öğrenci olduğunda kişisel konular geride kalıyor. Bu konuda öğretmenler birliktelik kurup empati yaparlarsa eğitimin kalitesi artar. (Görüşmeci: Ö13)

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu çalışmada yedinci alt problem “Öğretmenlerin okullarındaki “Okul gelenekleri ve kutlamalar” konusundaki görüşleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur.

Bu alt problemin çözümüne yönelik katılımcılara “Okulunuzdaki öğretmenler arasında okul gelenekleri ve kutlamalar konusunda bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?” sorusu sorulmuştur.

Tablo 4.7. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Okul Gelenekleri ve Kutlamalar Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? Hakkındaki Görüşleri*

	Katılımcılar	%
Uzlaşma bulunmaktadır	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö12,Ö14,Ö15	80
Uzlaşma bulunmamaktadır	Ö3,Ö11,Ö13	20

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Okul Gelenekleri ve Kutlamalar Konusunda Uzlaşma Bulunmakta mıdır? hakkındaki görüşleri Tablo 4.7’de verilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi katılımcıların 12’si (% 80) uzlaşma bulunduğunu, 3’ü (%20) uzlaşma bulunmadığını ifade etmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki Okul Gelenekleri ve Kutlamalar konusunda uzlaşma bulunmakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

Okul gelenekleri ve kutlamalar konusunda uzlaşma bulunmaktadır. Milli eğitimin belirttiği belirli gün ve haftalar etkinliklerinin yani sıra okulun bulunduğu bölgenin kültürel özellikleri, yöresel kutlamaları da sürece dahil edilir. Böylece okul, öğrenci, veli arasındaki ilişkiler kuvvetlendirilir. (Görüşmeci: Ö1)

Evet var. Hepimiz okul kültürüne uyum sağlamanın önemli olduğunu düşünüyoruz. Okulun gelenekleri sürdürülmelidir bu sayede sosyalleşme arttırılır. Bu durum da eğitim ve öğretime olumlu yönde katkı sağlar. Herkes bu konuda görüş birliğine sahip olursa birlik beraberlik, sevgi ve saygı duyguları gelişir. Bu durumun geliştirilmesi için öğrencilerin katılımı ve görevi arttırılabilir. (Görüşmeci: Ö2)

Bulunmaktadır. Kutlamaların birlikte yapılması bir olmayı sağlar. Hem iş birliğine hem de aile ortamı oluşturmayı sağlar. Gelenek ve görenekleri yaşatmak aynı zamanda toplumun geçmişini hatırlamasını sağlar. (Görüşmeci: Ö4)

Uzlaşma bulunmaktadır. Kurullar sene başı toplantısında belirlenir. Herkes görevini yerine getirmeye çalışır. Çok fazla kutlama evrak işi eğitimi aksatabiliyor. (Görüşmecisi: Ö5)

Bulunmaktadır. Özellikle de sen başında yapılan öğretmenler kurulunda alınan kararlar; tören ve kutlamalar için yapılan görev paylaşımı bunu sağlamaktadır. Bu durum herkesin katıldığı ve emek harcadığı daha adil bir ortam oluşturmaktadır. Bu durumun geliştirilebilmesi için öğretmenlerin birlikte hoşgörü ekseninde çalışma sergilemesi gerekmektedir. (Görüşmecisi: Ö6)

Uzlaşma bulunmaktadır. Toplumsal dayanışma ve birlik duygusunu pekiştirir. Bu doğrultuda olabildiğince etkinlikler yapılabilir, öğrenci sürece dahil edilmeli. (Görüşmecisi: Ö7)

Bulunmaktadır. Okulun gelenek ve kutlamaları dayanışma ve özgüven duygularının pekiştirilmesine imkan sağlar. Olabildiğince gelenek ve kutlamalara özen göstererek hassasiyet içerisinde zamanında ve layıkıyla gerçekleştirilmelidir. (Görüşmecisi: Ö8)

Bulunmaktadır. Bu durum daha kaliteli kutlamalar ve okul geleneklerine bağlılığı arttırmaktadır. Özellikle öğretmenler kurulu toplantılarının ara ara yapılması ve hatırlatılması süreci daha iyi hale dönüştürebilir. (Görüşmecisi: Ö9)

Bulunmaktadır. Okul gelenekleri ve kutlamalar daha kaliteli kutlamaların oluşmasına ve okul kültürüne bağlılığa katkı sağlamaktadır. Bu durumun geliştirilmesi için kurul toplantılarının sıklıkla yapılması gerekmektedir. (Görüşmecisi: Ö10)

Evet bulunmaktadır. Ortak bir tutum içinde olabiliyoruz. Farklı fikirleri olan arkadaşlar olabiliyor. Onların fikirlerini dinleyip, eğer mantıklı gelirse onları da deneyebiliyoruz. Bu şekilde birbirimize saygı gösterebiliyoruz. Farklı düşüncelere saygı göstererek geliştirilebilir. (Görüşmecisi: Ö12)

Bulunmaktadır. Okulun belirli gün ve haftaları dışında kutlayacağı günler öğretmenlerle ortak kararlaştırılıyor. Bu durum eğitim öğretimi olumlu etkiliyor. Birlikte ortak kararlar alınarak bu durum daha da geliştirilebilir. (Görüşmecisi: Ö14)

Evet, birlik beraberlik ve aidiyet duygusunun gelişmesine katkısı oluyor. Tutarlı ve öngörülebilir olması güven duygusunu geliştiriyor. Ders içi ve dışı zamanlarda vakit geçirerek iletişim bağlarını kuvvetlendirirsek farklı kutlamalar da gerçekleştirilir böylece bu durum geliştirilir. (Görüşmecisi: Ö15)

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki gelenekler ve kutlamalar konusunda uzlaşma bulunmamakta diyen katılımcılar şunları ifade etmiştir:

Öğretmenler arasında okulun gelenekleri, kutlamalar konusunda uzlaşma bulunmamaktadır. Bu durum eğitim öğretim sürecini olumsuz etkilemektedir. Çünkü okul geleneklerine bağlı olmayan öğretmenlerin okula da bağlı olmadığını düşünüyorum. Sonuç olarak bağlılık olmadığı için öğretmenin verimlilik konusunda yetersiz olacağı inancındayım. Bunun geliştirilmesi için veli, öğrenci, öğretmen katılımlı kermes, yemekli etkinlikler yapılabilir. (Görüşmecisi: Ö3)

Bulunmamaktadır. Okulda farklı kademelerinde olması çoğu şeyi olumsuz etkilemektedir. İdarenin öğretmenlere örnek olması kutlamalar ve gelenekler konusunda birleştirici olması bu durumun gelişmesi konusunda etkili olabilir. (Görüşmecisi: Ö11)

Bulunmamaktadır. Okulum ilköğretim bünyesinde anasınıfı ve ortaokul kademesiyle sabahçı öğlenci olarak eğitim vermektedir. Farklı kademelerin bir arada bulunması iletişimin bozuk ve yetersiz olduğunu düşünüyorum. Farklı idareci bakış açılarının da olması bir arada kutlama, etkinlik yapılmasına engel olabiliyor. Öncelikle idarecilere etkileşimli iletişim becerilerinin etkin bir şekilde verilmesi daha sonra idarecilerin öğretmenlere örnek olarak bu becerileri kazandırması gerekir. (Görüşmecisi: Ö13)

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki değerler ve inançlar konusundaki görüşlerinde büyük oranda uzlaşma olduğu görülmüştür. Bu uzlaşmanın geliştirilebilmesi için daha fazla fikir alışverişi ve çevre etkileşiminin olması, ortak görüş ve iş birliği olması gerektiği, öğretmenlere sahip olması gereken değerler konusunda seminerler verilmesi, öğretmenler arası sosyal etkinlikler düzenlenmesi gibi görüşlere ulaşılmıştır. Okullarda yapılan Öğretmenler kurulu toplantılarına, Zümre toplantılarına ara ara küçük toplantılar eklenerek değer ve inançlar konusunda uzlaşım arttırılabilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki normlar ve kurallar konusundaki görüşlerinde büyük oranda uzlaşma olduğu görülmüştür. Bu uzlaşmanın geliştirilebilmesi için görüş birliği, kurallar konusunda öğretmenlere rehberlik edilmesi, kurallar ve normların açık şekilde belirtilmesi, kurallar ve normların uygulanabilir olması, kuralların esnetilebilmesi, kuralların herkese uygulanabilir olması gibi görüşlere ulaşılmıştır. Burada dikkat edilecek hususlardan biri de kuralların teorik boyutu ile pratik boyutunun örtüşmesi zorunluluğudur. Uygulanabilirliği olmayan kurallar sahada karşılık bulmayacaktır.

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki iletişim ve ilişkiler konusundaki görüşlerinde büyük oranda uzlaşma olduğu görülmüştür. Bu uzlaşmanın geliştirilebilmesi için idarenin öğretmenler arasında yapıcı ve köprü olması, yüz yüze iletişim ve ilişkileri geliştirecek faaliyetler düzenlenmesi, saydamlık barındıran iletişim ve ilişkilerin kurulması, grup etkinliklerinin ayarlanması, empatik bir dil kullanılması, ortak projeler yapılması gibi görüşlere ulaşılmıştır. Özellikle iletişim ve ilişkilerin geliştirilmesi için öğretmenler ortak grup çalışması gerektiren sosyal etkinlikler yapılmalıdır. Bu etkinlikler dayanışmayı ve iletişimi grup içerisinde arttıracaktır.

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki öğrenme ortamı konusundaki görüşlerinde büyük oranda uzlaşma olduğu görülmüştür. Bu uzlaşmanın geliştirilebilmesi okul içi koordinasyonun sağlanması, öğrenmeyi destekleyen etkinliklere yer verilmesi, öğrenmeyi yönlendiren ve ölçen değerlendirme stratejilerin tercih edilmesi, ilgi çekici ve olumlu öğrenme ortamının düzenlenmesi, teknolojiden sıklıkla yararlanılması, öğrencilerin ilgisini çekecek olumlu öğrenme ortamının ayarlanması, standart bir öğrenme ortamının hazırlanması, farklı sınıf ortamları veya bahçeler düzenlenmesi gibi görüşlere ulaşılmıştır. Öğrenme ortamının geliştirilebilmesi için destekleyici öğrenme

kültürü oluşturulmalı, başarı ödüllendirilmeli, olumlu geri bildirim sağlanmalı ve öğrenci ihtiyaçlarını karşılamalıdır.

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki öğrenci katılımı konusundaki görüşlerinde büyük oranda uzlaşma olduğu görülmüştür. Bu uzlaşmanın geliştirilebilmesi için pekiştireçler verilmesi, sene başı görev dağılımı ve iş bölümü yapılması, görüş alışverişinin olması, geziler düzenlenmesi, öğrencileri etkinliğe çekebilecek rehberlik faaliyetlerinin ayarlanması, farklı materyallerin temin edilmesi, öğrencilerin yer alabileceği etkinliklerin yapılması gibi görüşlere ulaşılmıştır. Günümüzde öğrenciyi merkeze alan bir eğitim sistemi uygulanmaktadır. Öğrenci katılımı; yüksek akademik başarı, devamlılık, aidiyet vb. gibi olumlu yönde etkileyen eğitim çıktılarıdır. Öğrenci katılımını arttırmak için çok çeşitli eğitim metotları tercih edilmeli. Öğrenciler teşvik edilmeli ayrıca teknolojik araçları sınıflara dahil etmeliyiz.

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki çeşitlilik ve hoşgörü konusundaki görüşlerinde büyük oranda uzlaşma olduğu görülmüştür. Bu uzlaşmanın geliştirilebilmesi için drama etkinlikleri yapılması, herkesi olduğu gibi kabul edilmesi, hoşgörülü bir ortamın ayarlanması, farklı kültür ve etnik kökene sahip insanları içine alan bu durumun kültürel zenginliğe yol açacağını gösteren etkinlikler düzenlenmeli, empati yapılmalı gibi görüşlere ulaşılmıştır. Ülkemizin sınırlarından gelen göç dalgasıyla birlikte okullarımız farklı kültürden gelen öğrencilere misafirlik yapmaktadır. Bu bağlamda herkesi içine alan bir okul ortamı oluşturulması zaruridir.

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki okul gelenekleri ve kutlamalar konusundaki görüşlerinde büyük oranda uzlaşma olduğu görülmüştür. Bu uzlaşmanın geliştirilebilmesi okulun bulunduğu bölgenin kültürel özellikleri ve yöresel kutlamaları da sürece dahil edilmeli, öğrenci ve öğretmen katılımı sağlanmalı, hoşgörülü çalışma ortamı düzenlenmeli, etkili iletişim becerileri verilmeli, kermesler ve etkinlikler düzenlenmeli, kurul toplantıları sıklıkla yapılmalı gibi görüşlere ulaşılmıştır.

Okul kültüründe değişik boyutlarda uzlaşımın olması birbirine zıt olan unsurların ya da farklılıkların ortamdaki çıkarılması ve ortama uzlaşmayı temele alan ortak bir okul kültürünün konulasını ifade eder. Bu durum ise okul kültürünün güçlü ve etkili olduğunun göstergesidir.

Okullar öğrencilerin yetişmesinde ve geleceğe hazırlanmasında önemli rol oynar. Öğrencilerin eğitilmesi ve geleceğe hazırlanma evresinin verimli olması için bu aşamada öğrenci başarısını etkileyen tüm paydaşların birlikteliği ve uzlaşması önemlidir.

Bireyin çevresi ile etkileşime geçmesi sonucu kendisinde meydana gelen davranışsal, bilişsel ve duyuşsal değişiklikler öğrenme kavramı olarak açıklanmaktadır. Demirtaş'a (2010) göre okulda var olan kültür ile sürekli etkileşim halinde olan öğrencinin davranışsal, bilişsel ve duyuşsal değişikliklere uğraması kaçınılmazdır. Bu bağlamda okul kültürünün, öğrencinin öğrenmesi üzerinde etkili olması söz konusudur. Öğrencinin akademik başarısının temelini onun öğrenmesi oluşturur. Öğrencinin başarısını etkileyen ve eğitim-öğretim ortamından kaynaklanan faktörler okul kültüründen etkilenir. Okul kültürü öğrenci başarısına etki eden bazı faktörleri etkilemekte, bu faktörler ise öğrenci başarısını etkilemektedir

Okulda okul kültürüne yönelik uzlaşmaların bulunması hem öğrencinin okula bağlılığını hem de çalışan verimliliğini artırır. Uzlaşma olduğunda eğitim niteliği artar ve öğrenci başarısı da dolaylı olarak artar.

Günümüzde okulların toplumları geleceğe taşıyabilmeleri için, etkili bir örgüt (okul) kültürüne sahip olmaları gerekmektedir. Bu ise ancak kurum çalışanlarının ve lider yöneticilerin bu anlayışı benimsemeleriyle gerçekleşebilir. Öncelikle paylaşılan ortak kavram ve anlamlar üzerinde birleşebilen bir okul kadrosu, örgütsel mükemmelliğe ulaşabilen bir örgüt meydana getirebilir. Okul kadrosunu oluşturan çalışanlar, farklı alt kültürlerden ve farklı toplumsal kesimlerden gelen, farklı geçmiş, deneyim ve fikirlere sahip bireyler olsalar da birlikte çalışırken, öğrencilerden ve birbirlerinden beklenecek tavır ve davranışlar konusunda uzlaşabilmeli, bazı ortak fikirleri paylaşabilmeli ve sorunları birlikte çözebilmelidirler (Hacıfazlıoğlu ve Korkut, 2011, s. 137)

5.2. Öneriler

5.2.1. Uygulayıcı İçin Öneriler

- Okullarda idare ve öğretmenlerin desteğiyle okul kültürü oluşturulup, geliştirilmesi için sosyal ortamlar oluşturulmalıdır.
- Okul kültürünün yaratılmasında okul müdürlerinin belirli bilgi birikimine sahip olmaları için eğitim verilmelidir.
- Seminerlerde ve hizmet içi seminerlerde okul kültürünü geliştirecek, üyelerin aktif rol alabilecekleri etkinlikler planlanmalıdır.
- Çalışılan okuldaki görev süresi incelendiğinde okula yeni katılmış öğretmenler için oryantasyon programları planlanmalı, uzun süredir aynı okulda bulunan öğretmenlerden de bu programlarda görev dağılımı yapılmalıdır.

5.2.2. Araştırmacı İçin Öneriler

- Bu araştırmanın evrenini Denizli ili Pamukkale ilçesindeki okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Farklı il ve ilçelerdeki okul öncesi öğretmenlerinin de katılımı sağlanarak çalışma yapılabilir.
- Bu araştırma veri toplama yöntemi olarak sadece nitel veri toplama araçları kullanılmıştır. Nicel ve nitel veri toplama kaynakları bir arada kullanılarak da çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Alemdar, M.Y. ve Köker, N. E. (2013). Öğrencilerin okul kültürü algısı üzerine amprik bir araştırma: Ege üniversitesi iletişim fakültesi örneği. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 3(6), 230-261.
- Aslan, M., Özer, N. ve Bakır, A. A. (2009). Okul kültürüne ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri: Nitel bir araştırma. *İlköğretim Online*, 8(1), 268-281.
- Atay, K. (2001). Öğretmen, Yönetici ve Denetmenlerin Bakış Açısından Okul Kültürü ve Öğretmen Verimliliğine Etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 179-194.
- Ayık, A. ve Ada, Ş. (2009). İlköğretim Okullarında Oluşturulan Okul Kültürü İle Okulların Etkililiği Arasındaki İlişki. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 429-446.
- Balaban, Y. (2014). *Resmi özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerinin okul kültürü algıları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Balcı, A. (2020). *Açıklamalı eğitim yönetim terimleri sözlüğü*. (5. basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bursalıoğlu, Z. (2000). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*, Ankara: Pegem Yayınları.
- Brown, K. L. Z. (2005). An examination of the relationship between school culture and student achievement on ohio sixth-grade proficiency tests. Unpublished Doctoral Dissertation, Kent State University.
- Cavanagh, R. F. & Dellar, G. B. (1998). The development, maintenance and transformation of school culture. *Speeches/Meeting Papers*, Annual Meeting of the American Educational Research Association (AERA), San Diego, April 1998.
- Çelik, V. (2002). *Okul kültürü ve yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Deal, T. E., & Peterson, K. D. (1998). How leaders influence the culture of schools. *Educational Leadership*, 56(1), 28-30.
- Demirtaş, Z. (2010). Liselerde Okul Kültürü ile Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (13), 208-223.
- Doğan, E. Ş. (2013). *Örgüt Kültürü ve Örgütsel Bağlılık* (1. Baskı). İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Dolunay, S. K. (2007). Okul kültürü ve Türkçe öğretimi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(3), 9-22.

- Elma, C. (2004). Öğrenen Örgütlerde Takım Çalışması. Öğrenen Örgütler. Ankara: Sandal Yayınları, 195-238.
- Eren, E. (1998). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*, (5. baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık
- Erinç, S. M. (1995). *Kültür sanat; Sanat kültürü*. İstanbul: Çınar Yayınları
- Erkmen, T. (2010). *Örgüt Kültürü* (1. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Eubanks, B. G. (1994). *The Influence of a Principal on School Culture: A Case Study of a School in Transition*. Yayınlanmamış doktora tezi. The Florida State University
- Eyüboğlu, Ö. (2006). *Okul kültürünün oluşturulmasında öğretmenlerin rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Gaziel, H. M. (1997). Impact of school culture on effectiveness of secondary schools with disadvantaged students. *The Journal of Educational Research*, 90(5), 310-318.
- Güçlü, N. (Ed.). (2014). *Okul kültürü*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gümüşeli, A. İ. (2006). Okul kültürü ve liderlik. *Artı Eğitim Dergisi*, 8, 14
- Hacıfazlıoğlu, Ö. ve Korkut, A. (2011). Öğretmenlerin Okul Kültürünü Algılama Düzeyleri: Büyükçekmece Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 10 (37). 135-152.
- Hasanoğlu, M. (2000). Türk Kamu Yönetiminde Örgüt Kültürü ve Önem, *Sayıştay Dergisi*, Sayı:52, Ankara
- Hongboontri, C., & Keawkhong, N. (2014). School culture: teachers' beliefs, behaviors, and instructional practices. *Australian Journal of Teacher Education*, 39(5), 66-88.
- İşcan, Ö. F. ve Timuroğlu, M. K. (2007). Örgüt Kültürünün İş Tatmini Üzerindeki Etkisi ve Bir Uygulama. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21 (1), 119-135.
- İpek, C. (1999). Resmi liseler ile özel liselerde örgütsel kültür ve öğretmen -öğrenci ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 5(3), 411-442.
- Koçel, T. (2007). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Arıkan Yayıncılık.
- Köse, A. (2015). *İşe angaje olma ile örgütsel destek algısı ve örgüt iklimi arasındaki ilişki (Kahramanmaraş ili örneği)*. Yayınlanmamış doktora tezi. Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Köse, Ç. ve Barkul, Ö. (2012). İlköğretim Yapılarında Tip Proje Uygulama Sorunları Üzerine Bir İnceleme. *Megaron Dergisi*, 7(2), 94-102.
- Köse, Ö., Kalyoncu, M. ve Karataş, K., Erol, A. E., Usta, E., Demiralp, O., Karaman, U. (2010). *Hoş geldin Öğretmenim*. Ankara, MEB. 25-26.

- Narayan, N. A. (2016). Culture of school improvement: Exploring its existence and effectiveness. *Saudi Journal of Humanities and Social Sciences*, 1(2), 36-42.
- Meier, L. T. (2012). The effect of school culture on science education at an ideologically innovative elementary magnet school: An ethnographic case study. *Journal of Science Teacher Education*, 23(7), 805-822.
- Özdemir, S. (2012). İlköğretim okullarında okul kültürü ile örgütsel sağlık arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(4), 599–620.
- Özkalp, E. (1995). Örgüt Kültürü ve Kuramsal Gelişmeler. *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Dergisi*, Cilt:1, Sayı: 2, (60-71).
- Özkalp, E. ve Kırel, Ç. (1998). Örgütsel Davranış. 3.bs. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 923: 109.
- Öztürk, Z., Şaklak, Ö. ve Yılmaz, Ö. (2010). Üniversitelerde öğretim elemanlarının örgüt kültürüne ilişkin algılamaları (bir araştırma), International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 11-13 November, 2010 Antalya-Turkey.
- Pulat, İ. (2010). *Denizli İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Örgüt Kültürü Ve Önemine İlişkin Algıları*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Rose, P., Beeby, J., & Parker, D. (1995). Academic rigour in the lived experience of researchers using phenomenological methods in nursing. *Journal of Advanced Nursing*. 21(6), 1123-1129.
- Sathe, V. (1983). "Implications of corporate culture: A manager's guide to action". *Organizational Dynamics*, 12 (2), 5- 23.
- Schoen, L. T. & Teddlie C. (2008). A new model of school culture: a response to a call for conceptual clarity. *School Effectiveness and School Improvement*, 19(2),129–153.
- Sezgin, F. (2010). Öğretmenlerin örgütsel bağlılığının bir yordayıcısı olarak okul kültürü. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35 (156).
- Stolp, S., & Smith, S. (1995). *Transforming School Culture: Stories, Symbols, Values & the Leader's Role*. Eugene.
- Şişman, M. (2002). *Örgütler ve kültürler*. Ankara: Pegem A.
- Şişman, M. (2002). *Eğitimde mükemmellik arayışı (Etkili Okullar)*, Ankara: Pegem Yayınları.
- Şişman, M. (2014). *Örgütler ve Kültürler* (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Türk, S. (2007). *Örgüt Kültürü ve İş Tatmini*. Ankara: Gazi Kitabevi

- Vural, E. (2007). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Kişilik Özellikleri ile Okul Kültürü Algıları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi (Kartal İlçesi Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul
- Yeşilbağ, Y. (2007). Eğitim Örgütlerinde Kültür. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*. (96), 1-8.
- Yıldırım, K. (2014). Örgüt kültürünü oluşturan unsurlar. *Okul Kültürü*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. ve Oğuz, E. (2005). Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Fakülte Kültürüne İlişkin Algıları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. Cilt: 38, Sayı: 1, 101-122
- Young, D. W. (2000). The six levers for managing organizational culture. *Business Horizons*, 43(5), 19-28.
- Zmuda, A., Kuklis, R., & Kline, E. (2004). *Transforming schools: Creating a culture of continuous improvement*. Alexandria: ASCD.

EKLER

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-85117997
Konu : Anket Uygulama İzni

25/09/2023

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 13.09.2023 tarihli ve 416842 sayılı yazısı.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Gülay ÇINAR, "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Kültürüne İlişkin Görüşleri" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Pamukkale ilçesinde bulunan resmi anaokulu ve anasınıflarında görev yapan öğretmenlere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2023/2024 eğitim-öğretim yılı içinde denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Dr. Emre ÇALIŞKAN
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
25/09/2023
Hamit GENÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hamit GENÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

Ek:
1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv.No:174/1
Merkezefendi/DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ab20@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Hüseyin ERKOÇ-V.H.K.İ. / Sefa GELMİŞ-Sef
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.orsos.meb.gov.tr/adresinden> d7hf-d9c3-32e5-9a1d-18d6 kodu ile teyit edilebilir.

Görüşme Formu

GÖRÜŞME FORMU

Değerli Öğretmenler,

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları okulların okul kültürüne ilişkin görüşlerinin neler olduğunu ortaya çıkarmak üzere çalışma yapılması planlanmıştır. Görüşme sorularına ilişkin açıklayıcı ifadeler araştırmacı tarafından yapılacaktır. Soruların içtenlikle cevaplanmasının çalışmanın geçerliliğine katkıda bulunması açısından önemli olduğunu bilgilerinize sunarız. İzniniz doğrultusunda görüşlerinizin kayıt altına alınmasını rica eder ve hiçbir şekilde yayınlanmayacağına güvence verebiliriz. Görüşme süresince vakit ayırdığınız ve çalışmamızda katkılarınızı esirgemediğiniz için çok teşekkür ederiz.

Cinsiyet :

Yaş:

Çalıştığınız okul türü:

Öğretmenlikte kıdeminiz:

En Son Mezun Olduğunuz Eğitim Kurumu ve Programı:

Görüşme Soruları

1. Okulunuzdaki öğretmenler arasında okulöncesi eğitimin değerleri konusunda bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?
2. Okulunuzdaki öğretmenler arasında okulun normlarına ve kurallarına uyma konusunda bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?
3. Okulunuzdaki öğretmenler arasında okulun iletişim ve ilişkiler konusunda bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?

4. Okulunuzdaki öğretmenler arasında okulun öğrenme ortamı konusunda bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?
5. Okulunuzdaki öğretmenler arasında okulun öğrenci katılımına yönelik bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?
6. Okulunuzdaki öğretmenler arasında okulun çeşitlilik ve hoşgörü konusunda bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?
7. Okulunuzdaki öğretmenler arasında okulun, okul gelenekleri ve kutlamalar konusunda bir uzlaşma bulunmakta mıdır? Bulunsa da bulunmasa da bu durumun eğitim-öğretim sürecine nasıl bir etkisi vardır? Bu durumun geliştirilebilmesi için nelerin yapılması gerekir?